

Doctoral Conference: Sacred Locations: Spaces and Bodies in Religion

13.–15. 6. 2019, Segedín, Maďarsko

Michal Puchovský, FF MU, Ústav religionistiky
michal.puchovsky@gmail.com

Niekedy sa oplatí využiť príležitosť, ktorá sa znenazdajky objaví. Ščista-jasna sa mi v maile objavila ponuka prihlásiť sa s príspevkom na doktorandskú konferenciu pod patronátom prestížnej Stredoeurópskej univerzity v Budapešti (CEU) a Segedskej Univerzity (SZTE). Moja maličkosť, Martin Špirk a Jan Trtílek sme sa chopili tejto možnosti a v krajine štiplavej papriky, Balatonu a barac pálenky sme reprezentovali náš brniansky Ústav Religionistiky.

Cesta vlakom do Segedínu bola síce dlhá, ale našťastie relatívne pohodlná vďaka poloprázdny kupé a klimatizácii. Krátko po ubytovaní v príjemne zrekonštruovaných internátoch sme sa úspešne spolu so skupinou koordinátorov dopravili na pôdu Segedínskej univerzity. Tam nás čakala úvodná „nesúťažná“ prednáška *Social Spaces and the Topography of the Divine: Reading Landscape in the Song of Songs* v podaní Carstena Wilkeho z CEU. Tento mimoriadne zapálený nemecký odborník na judaizmus nás previedol svetom Šalamúnovej Piesne piesní so špecifickým upriamením pozornosti na textovú analýzu motívov priestoru. Konkrétne rozoberal popisy miest, v ktorých sa scény veršov diali. Na ich základe dedukoval najpravdepodobnejšie miesto a čas spísania textu. Po nej nás čakal presun do reštaurácie, večera a prvé zoznamovačky s ďalšími účastníkmi konferencie. Aj keď dominovali lokálni maďarskí „vedátori“ z rôznych univerzít, nebolo problém naraziť na Taliana, Iránca či Rusky z troch rozdielnych svetových univerzít. Nikto ale úvodné posedenie po náročnej ceste nepreťahoval, takže sa brniansky tím pomerne rýchlo odobral do postielok.

Jedným z požehnaní Segedínu ako mesta je jeho kompaktnosť. Za necelých dvadsať minút sme sa z jedného konca mesta dokázali dostať do centra, v ktorom sa nachádza budova univerzity. Pokojným tempom sme dorazili o 9:00 na prvý trojčlenný panel *Symbols and Sacred Spaces*. Z neho by som dal do pozornosti vypíchnoť príspevok Csaby Szabóa (SZTE), ktorý sa venuje problematike pôsobenia rímskeho náboženstva a jeho chrámov na území dnešného Maďarska z archeologicky-religionistickej perspektívy. Oceňujem predovšetkým jeho vecnosť a správnu mieru zdržanlivosti a skepsy, aké si bádanie o náboženstve minulosti založené na vykopávkach vyžaduje. Po krátkej pauze prišiel na rad druhý panel prvého dňa konferencie, a to *Religion, Motion and Space*. Miestna študentka Sára Heidl v ňom predstavila svoj výskum „festivalovej“ spirituality, ktorá sa rozvíja na hromadných duchovných stretnutiach milovníkov východnej a západnej mystiky. Jej príspevok pôsobil mimoriadne aktuálne a vhodným spôsobom predstavil novú formu globalizovanej alternatívnej spirituality. Iránski účastníci panelu nám zase v plnej šírke ukázali rôzne prístupy k štúdiu

náboženstva, ktoré by kvôli svojej teologickej angažovanosti či metodologickej nevyjasnenosti nemali veľmi šancu fungovať na európskych univerzitách.

Po výdatnom obede (hladom sme naozaj netrpeli) prišiel na radu „ezo“ panel s príspevkami na tému *Meeting Places of Transcendent and Immanent*. Každá z prezentácií, či už ruská od Ksenie Kolkunovej o miestnych podobách New Age a chanellingu, či tá naša kognitívna od Honzu Trtílka na tému mimotelových zážitkov alebo mystických skúseností v podaní miestnej doktorandky Zsuzsanny Szugyiczkej, bola mimoriadne prepracovaná po metodologickej aj bádateľskej stránke. Pre mnohých účastníkov bol práve tento panel vrcholom celej konferencie.

Záver programu druhého konferenčného dňa dal väčšine účastníkov zabráť nie až tak svojou intelektuálnou náročnosťou, ale skôr kvôli únave po celodennom nasávaní rôznorodých religijnistických prednášok v angličtine. Ale aj napriek tomu si pozornosť poslucháčov získal príspevok segedínskej doktorandky tureckého pôvodu Fadimy Yilmazovej, v ktorom porovnávala štátom preferované náboženstvá v Turecku a Maďarsku.

Po skončení oficiálnej časti nasledovalo mimoriadne príjemné posedenie v krčmičke na okraji Segedínu. Chutný guláš a dobré pitie v prostredí krytej záhradky pomohli vytvoriť uvoľnenú atmosféru, z ktorej sa nikomu veľmi nechcelo ísť domov. Naši maďarskí kolegovia sa ako hostitelia vyznamenali. A aj keď bol návrat do centra trocha komplikovanejší kvôli tomu, že nám ušli dva autobusy po sebe, tak posedenie stálo za to.

Ráno sa začalo zľahka panelom *Bodies and Ritual*. Došlo aj na trocha nahoty, pretože sa s príspevkom o rituálnej holote medzi maďarskými pohanmi predstavila maďarská doktorandka Krisztina Bodzásné Csényi-Nagy. Síce neboli žiadne obrázky, ale aj tak bolo zaujímavým zistením pre mňa, „pohanského“ bádateľa, že sa podobnej téme venuje niekto v Maďarsku. V českom ani slovenskom kontexte nebola novopohanská rituálna nahota akademicky reflektovaná, pričom ale nahý nočný beh lesom či nahé plávanie patria k aktivitám českých pohanov. Problematické, ako ukázal príspevok, je dostať sa medzi odhalených pohanov a urobiť s nimi rozhovory na túto kontroverznú tému. Fascinujúci (a trocha morbidny) bol taktiež príspevok Anastázie Papušinovej, ktorá svoju bádateľskú pozornosť zamerala na pohrebnú krízu v Moskve krátko po prvej svetovej vojne, keď boli pravoslávnej cirkvi odobrané právomoci ohľadom pochovávaní.

Po krátkej pauze odštartoval panel *Sacred Buildings and Arts*, v ktorom som vystúpil aj ja s príspevkom *Paganism, the Music Scene and Pagan Music in the Czech Republic: A Theoretical Introduction*. Na moje veľké potešenie sa príspevok stretol s pozitívnym ohlasom prísediaceho publika a v priebehu obedovej pauzy som diskutoval viaceré metodologické aspekty môjho výskumu s účastníkmi konferencie.

Posledný panel *Sacred Spaces and Communities* priniesol dva mimoriadne zaujímavé príspevky. Prvý bol od Gabriela Maria Masiho o jeho terénnom výskume medzi talianskymi príslušníkmi fundamentalistického islamského hnutia „Tablighi Jamaat“. Veľkou témou v rámci hnutia je práve fyzické zhmotnenie ideálov Koránu do tela a života jeho nasledovníkov. Náš doktorand Martin Špirk prezentoval výsledky svojho terénneho výskumu medzi sympatizantmi budhistického humanistického hnutia Fu Kuan Čan vo Viedni.

Nesúťažnou bodkou za intelektuálnou časťou programu bola kognitívna prednáška od segedínskej religionistiky Kláry Sandor *Religion: Nurture and Nature*. Skoro ako vždy v prípade biologicky ladených výskumov sa našli jeho vášniví oponenti z radov viac sociologicky ukotvených vedcov. Žiadne blesky odsúdenia jednej či druhej strany ale našťastie nelietali a kultivovane sa debatovalo. Po skončení diskusie nasledovalo oficiálne ukončenie konferencie, dojmavé ďakovačky a malé občerstvenie so šampanským a vínečkom.

Už počas neho začalo lúčenie s prvou várkou odchádzajúcich akademikov. Veľká časť z nás ale ešte ostávala na noc a plánovala osláviť úspešný priebeh konferencie. Prvým bodom voľného programu bola komentovaná prehliadka centra. Segedín je krásne mesto, v mnohých ohľadoch podobné Brnu či Olomouci. Množstvo zelene dopĺňa klasická rakúsko-uhorská architektúra prelomu 19. a 20. storočia, ktorá definovala podobu metropole južného Maďarska po ničivých záplavách z roka 1879.

Záverečné druženie sa trvalo do skorých ranných hodín. Doktorandská konferencia v Segedíne na všetkých účastníkoch zanechala mimoriadne pozitívne dojem. Jej rodinná atmosféra nás vtiahla do seba tak intenzívne, že sa niektorým ani nechcelo po štyroch dňoch vracať domov. Zároveň nám trom z Brna (boli sme prezývaní „House of Brno“ po vzore šľachtických rodov z *Game of Thrones*) dala prvé skúsenosti s prednášaním v angličtine na medzinárodných konferenciách a umožnila nám vytvoriť si nové známosti medzi perspektívnymi vedcami v našom širšom geografickom okruhu. Tešíme sa na ďalší ročník doktorandskej konferencie, ktorá by sa mala uskutočniť ešte v Budapešti pred odťahovaním CEU do Viedne.